

Internetauftritt zu invasiven Arten, Frühwarnsystem

Tomáš Görner

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

Agentur für Natur und Landschaftsschutz der ČR

Web AOPK ČR o invasivních druzích a systém včasného varování

Děčín 16. 10. 2014

Resort životního prostředí calit@institute.resortu.zp

 AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY
A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY

Agentura ochrany přírody a krajiny

Invasivní druhy [Invasivní druhy](#) >> [Legislativa](#) >> [zákon č. 114/1992 Sb.](#)

Úvod

Legislativa

- zákon č. 114/1992 Sb.
- zákon č. 326/2004 Sb.

Informace o druzích

Projekty a příručky na likvidaci

Co dělat když...

Odkazy

Kontakty

Aktuality

Včasné varování

Vyhledávání

Napište hledaný výraz...

zákon č. 114/1992 Sb.

Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny v platném znění stanovuje v § 5, odst. 4, že „*Záměrné rozšíření geograficky nepůvodního druhu rostliny či živočicha do krajiny je možné jen s povolením orgánu ochrany přírody; to neplatí pro nepůvodní druhy rostlin, pokud se hospodářf podle schváleného lesního hospodářského plánu nebo vlastním lesa převzaté lesní hospodářské osnovy. Geograficky nepůvodní druh rostliny nebo živočicha je druh, který není součástí přirozených společenstev určitého regionu.*“

V následujícím odstavci zákon pamatuje i na hybridní organismy: „*Záměrné rozšřřování křížence druhů rostlin či živočichů do krajiny je možné jen s povolením orgánů ochrany přírody*“ (§ 5, odst. 5).

Z uvedených citací vyplývá, že k tomu, aby bylo rozšřřování druhu postřřitelné, musí se prokazatelně jednat o úmysl. Druh se může rozšřřovat v případech, kdy lesní hospodářský plán (na jehož schválení se také podílí orgán ochrany přírody) umožňuje zavádění dobytčného druhu do krajiny. Příslušnými orgány ochrany přírody pro vydání povolení jsou obecní úřady obcí s rozšřřenou působností.

Zákon zakazuje záměrné rozšřřování geograficky nepůvodních druhů do národních parků (§ 16), chráněných krajinných oblastí (§ 26), národních přírodních rezervací (§ 29) a přírodních rezervací (§ 34). V národních přírodních památkách a přírodních památkách toto striktně zakázáno není, je zde ale uvedeno, že jsou zakázány změny či poškozování území či jeho hospodářské využití, pokud by tím hrozilo jeho poškozování (§ 35, odst. 2 a § 36, odst. 2). Výjimky ze zákazu uděluji na území NP a CHKO příslušné správy, ty mají v kompetenci i udělování výjimek na území NPP, a PP, na území NPR a PR rozhodují o výjimkách krajské úřady.

 <http://invasivnidruhy.nature.cz/vcas-ne-varovani>

Zkuzelka velkokvětá (Ludwigia grandiflora)

Rostlina původem z jižní Ameriky byla uměle zavlečena do jižní Francie (Montpellier) v roce 1830. Zde se po určité době klou začala šířit zejména v posledních 40 letech, kdy si získala oblibu jako okrasná vodní rostlina. Postupně přibývaly nálezy z vodní přírody i z jiných evropských zemí – Belgie (1963), Nizozemska (1993), Irska, Itálie, Španělska, Švýcarska a Velké Británie. V roce 2010 byl putovníkovi její nálezy v sousedním Německu.

Zkuzelka osídluje strouhy, bažiny, mokřiny, podmáčené louky, rybníky, jezera či pomalu tekoucí řeky. Preferuje osluněná úživná stanoviště, kde se stává dominantním druhem díky rychlému růstu během 10-20 dnů dříve zkolonizaci svou biomasou. Vyskytuje se ale i na zastíněných či chudších místech.

Na vodní hladině lze z jara nalézt až 3 metry dlouhé plovoucí stanouhy se zakulacenými či vejčitými listy, ze kterých postupně vyůstají stonky s podlouhle kopinatými střřídavě uspořádanými listy. V červenci se objevují pětičetné žluté květy – podle nich lze rostlinu také nejlépe identifikovat. Rostlina se dává velmi rychle šířit pomocí úložíků, což je nebezpečné zejména na vodních tocích, v menší míře se může šířit v teplejších oblastech i semeny (převáženo z jižní Evropy).

Jedna se o velmi nebezpečný invazivní druh! Brání v růstu původní vegetaci, odumírá biomasu zanášf vodní nádrže a snižuje obsah kyslíku ve vodě, drží těkavé toxické látky (vytváří negativní působící chemické látky) na okolní organismy – 140 skutečností velmi nebezpečně ovlivňují lokální biodiverzitu. Prozatím nebyla v ČR nalezena ve volné přírodě, podle rychlosti šíření v okolních státech by se tu však v dohledné době mohla objevit. **Výhledě pářřez jeho rostlinným zářřím jeřř fotografaf s poplsem místa nálezu na invasivnidruhy@nature.cz.**

žluté pětičetné květy **nažarvenalé či zelalné stonky**

cca 3 cm

Ab Januar 2014

<http://invaznidruhy.nature.cz>

Tschechische und werdende
englische Fassung

Struktur:

The screenshot shows the website interface for 'Resort životního prostředí' (Nature Conservation Agency). The header includes the agency's logo and name: 'AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY'. Below the header is a navigation bar with the text 'Agentura ochrany přírody a krajiny' and flags for the Czech Republic and the United Kingdom. The main content area is divided into three columns:

- Left column (Navigation):** A list of menu items under the heading 'Invazní druhy':
  - Úvod
  - Legislativa
  - Informace o druzích
  - Projekty a příručky na likvidaci
  - Co dělat když...
  - Odkazy
  - Kontakty
  - Aktuality
  - Včasné varování
- Middle column (Main Content):** The heading 'Invazní druhy >>' is followed by a paragraph: 'Invazní druhy rostlin a živočichů představují vážnou hrozbu pro přírodní lokality po celém světě. Společně se vzrůstajícím využíváním přírodních zdrojů, znečišťováním životního prostředí a změnou klimatu jsou řazeny k hlavním negativním faktorům ohrožujících stávající biodiverzitu původních ekosystémů. Nadto způsobují nemalé ekonomické škody a mohou též nebezpečně působit na lidské zdraví. Vzrůstající mobilita lidské populace výrazně napomáhá rozšiřování těchto druhů. Ty jsou tak do nových území zavlečány úmyslně např. jako okrasné rostliny (těmi byly v druhé polovině 19. století i dnes tak nepříjemné křídlatky, netýkavka žláznatá či bolševník). Druhou možností je neúmyslné (nevědomé) zavlečení spolu s jiným druhem do nové lokality. Ještě existuje třetí varianta – dotýčný druh doputuje na území samovolně – příkladem z poslední doby na našem území je invaze středomořského křížáka pruhovaného.' Below this is another paragraph: 'Tyto stránky komplexně informují o problematice invazních druhů na území ČR – od právních předpisů přes popis nejzávažnějších druhů, projektů na jejich likvidaci včetně nejúčinnějších metod hubení až po návod, jak přispět k ochraně naší přírody v boji proti těmto organismům. Pro zvýšení informovanosti jsou uvedeny odkazy na pracoviště řešící invazní druhy a hlavní publikace z této oblasti. Díky zde přítomnému systému včasného varování se může každý zapojit do mapování vybraných invazních druhů a napomoci tak k ochraně před jejich šířením.'
- Right column (Aktuality):** The heading 'Aktuality' is followed by a link 'Všechny aktuality'. Below are three news items:
  - úterý, 16. září 2014**
[konference k projektu na likvidaci invazních rostlin](#)
  - úterý, 2. září 2014**
[Novinky k invazním druhům na Slovensku](#)
  - středa, 30. července 2014**
[biologická regulace netýkavky žláznaté?](#)
  - pondělí, 14. července 2014**
[dotazník o databázích invazních druhů](#)
  - neděle, 13. července 2014**
[nová kniha o invazních druzích](#)

Od ledna 2014

<http://invaznidruhy.nature.cz>

Česká a vznikající anglická verze

Struktura:

**20 wichtigste invasive Pflanzen-
und 7 Tierarten ausgewählt
(schwarze und graue Liste
der invasiven Arten)**

**Kurzinformationen zur Ökologie
und Biologie, Verbreitung
weltweit und in der ČR,
Risiko und Empfehlungen**

**Angaben zum Vorkommen aus
der Datenbank der AOPK ČR**

Fotos: Fotoarchiv der AOPK ČR

**Vybráno 20 nejvýznamnějších
invazních druhů rostlin
a 7 invazních druhů živočichů
(černý a šedý seznam invazních
druhů)**

**Stručné informace o ekologii
a biologii, rozšíření ve světě
a v ČR, riziku a doporučení**

**Údaje o výskytu z Nálezové databáze
AOPK ČR**

Fotografie z Fotoarchivu AOPK ČR

The screenshot shows the website of the Agency for Nature Conservation and Landscape Protection of the Czech Republic (AOPK ČR). The page is titled 'Invasivní druhy' and features a navigation menu on the left with the following items: Úvod, Legislativa, **Informace o druzích** (highlighted with a red circle), Projekty a příručky na likvidaci, Co dělat když..., Odkazy, Kontakty, Aktuality, and Včasné varování. The main content area is divided into two columns. The left column contains an introduction to invasive species and a link to 'Invasivní druhy >>'. The right column is titled 'Aktuality' and lists several news items with dates and titles, such as 'úterý, 16. září 2014 konference k projektu na likvidaci invazních rostlin' and 'středa, 30. července 2014 biologická regulace netýkavky žláznatá?'. The footer of the page contains a paragraph about the website's purpose and a note about the complexity of the information provided.

■ Úvod

■ Legislativa

■ Informace o druzích

- Invazní rostliny
- Invazní živočichové

Informace o druzích

Z celkového počtu 1454 nepůvodních druhů rostlin a 595 druhů nepůvodních druhů živočichů vyskytujících se na území České republiky je za invazní považováno 61 druhů rostlin a 113 druhů živočichů. Zde jsou k dispozici podrobné informace o dvaceti nejvýznamnějších a nejzávažnějších druzích rostlin a sedmi druzích živočichů. Kompletní seznamy nepůvodních a invazních druhů jsou k dispozici ke stažení v [Odkazech](#).

- [karas stříbřitý](#)
- [mýval severní](#)
- [norek americký](#)
- [ondatra pižmová](#)
- [psík mývalovitý](#)
- [střevlička východní](#)
- [želva nádherná](#)

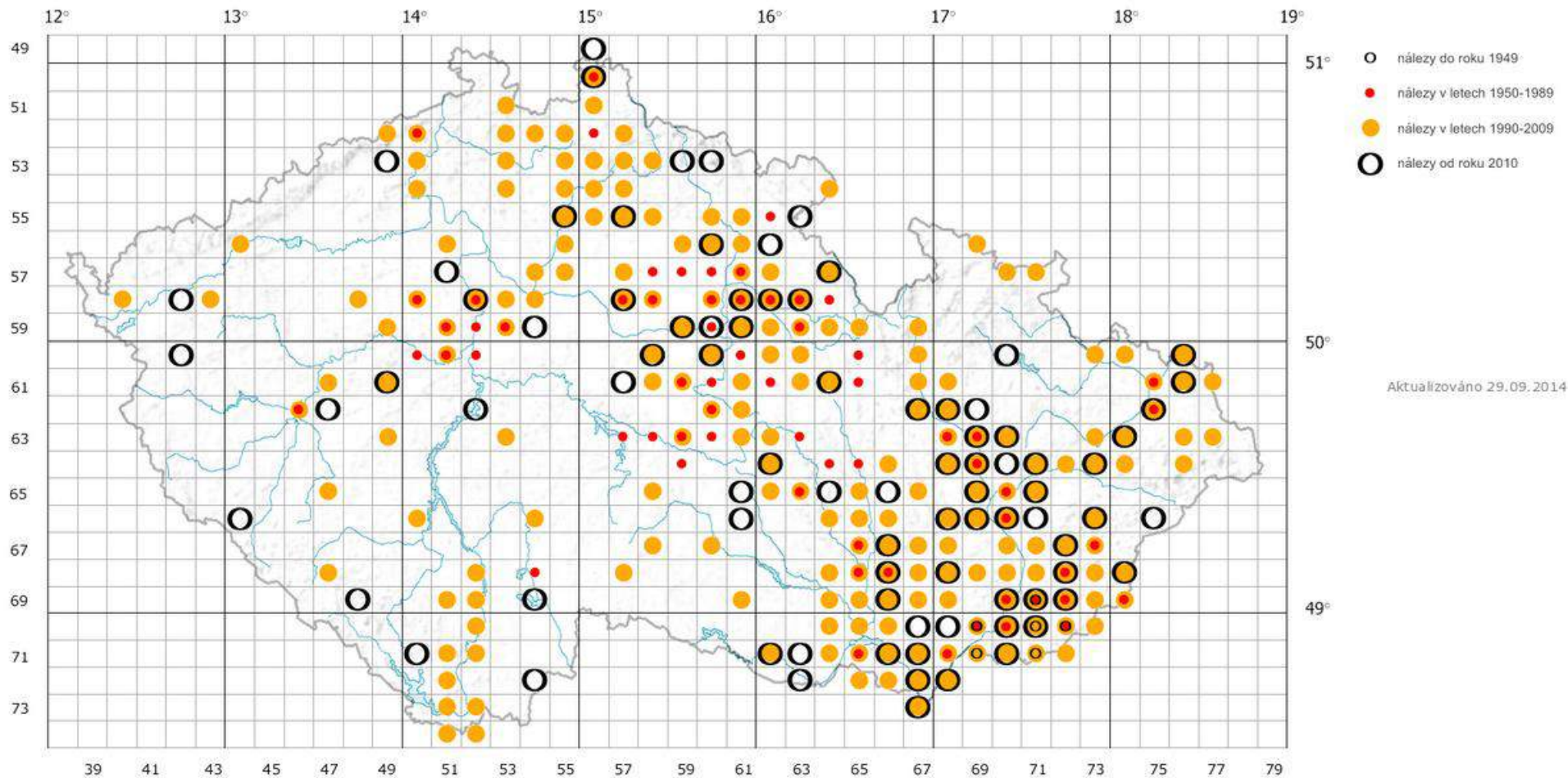
- [ambrózie peřenolistá](#)
- [boševník velkolepý](#)
- [borovice vejmutovka](#)
- [javor jasanolistý](#)
- [křídlatka česká](#)
- [křídlatka japonská](#)
- [křídlatka sachalinská](#)
- [kustovnice cizí](#)
- [laskavec ohnutý](#)
- [netýkavka malokvětá](#)
- [netýkavka žláznatá](#)
- [pajasan žláznatý](#)
- [pětour malolubný](#)
- [střemcha pozdní](#)
- [topinambur hlíznatý](#)
- [trnovník akát](#)
- [třapatka dřípatá](#)
- [vlčí bob mnoholistý](#)
- [zlatobýl kanadský](#)
- [zlatobýl obrovský](#)

Výskyt druhu *Helianthus tuberosus* podle záznamů v ND OP

slunečnice topinambur

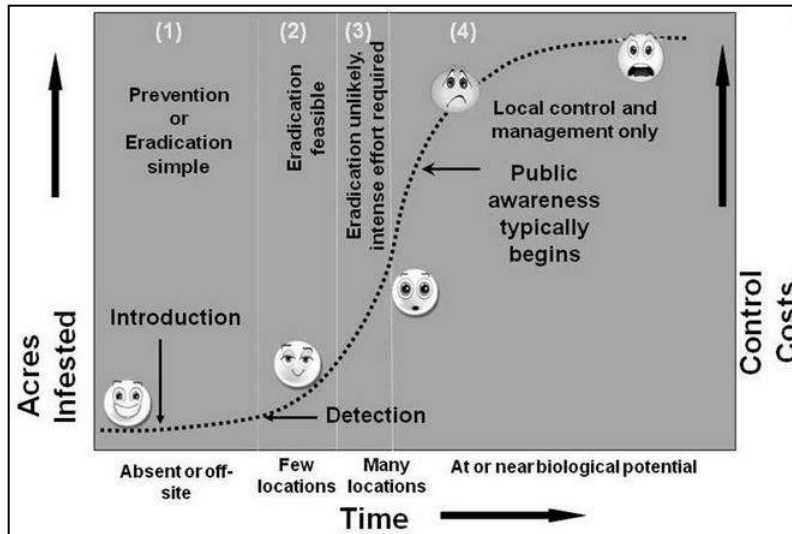

In Kombination mit der sog. schnellen Reaktion – wirkungsvollster und wirtschaftlich effektivster Kampf mit invasiven Arten

Bereits naturalisierte Art – kann praktisch nicht entfernt werden, nur ihr Vorkommen wird bedrängt

V kombinaci s tzv. rychlou reakcí jde o nejúčinnější a ekonomicky nejvýhodnější způsob boje proti invazním druhům

Již naturalizovaný druh – prakticky nelze zlikvidovat, jen potlačování výskytu

The screenshot shows a web interface for the Nature Conservation Agency. The page is titled 'Invazní druhy - Včasné varování'. On the left, there is a navigation menu with the following items: 'Úvod', 'Legislativa', 'Informace o druzích', 'Projekty a příležitosti na likvidaci', 'Co očekat když...', 'Odkazy', 'Kontakty', and 'Aktuality'. The main content area features a search bar with the text 'Najděte hledaný výrok...'. Below the search bar, there is a list of results, including a photo of a yellow flower labeled 'zakuželka velkokvětá (Ludwigia grandiflora) - leták'.

Weist auf neue sich nähernde invasive Arten hin

Informiert die Öffentlichkeit und ermöglicht sich an der Kartierung zu beteiligen

Inspiriert bei bestehenden europäischen Frühwarnsystemen:

Upozorňuje na nové blížící se invazní druhy

Informuje veřejnost a umožňuje se zapojit do mapování

Inspirace ve stávajících evropských systémech včasného varování:

Für die ČR bislang 2 Arten:

Großblütiges Heusenkraut
(*Ludwigia grandiflora*)

- Zier- und Wasserpflanze, aus S. Amerika
- Ausbreitung aus Südfrankreich, letzte 40 Jahre
- Einträge aus DE (Niedersachsen)

„Marmor“-Krebs
(*Procambarus fallax f. virginalis*)

- aquaristische Haltungen
- partenogenetisch
- Deutschland (10 Standorte), Slowakei

Pro ČR prozatím 2 druhy:

zakucelka velkokvětá
(*Ludwigia grandiflora*)

- okrasná, vodní, z Jižní Ameriky
- šíření z j. Francie posledních 40 let
- záznamy z Německa (Dolní Sasko)

„mramorový“ rak
(*Procambarus fallax f. virginalis*)

- akvaristické chovy
- partenogenetický
- Německo (10 lokalit), Slovensko

Beschreibung der Arten, inkl. der Schlüssel-Identifikationsmerkmale und Verwechslungsmöglichkeiten zum Herunterladen in pdf

Auch Information zum Ausbreitungsrisiko, Bedeutung der Kartierung und Beteiligungsmöglichkeiten

Popis druhů včetně klíčových identifikačních znaků a možnostech záměny ke stažení v pdf

Též informace o riziku šíření, významu mapování a možnostech zapojení

Možnost záměny:

V Evropě se vyskytují i další blízce příbuzné a velmi podobné druhy (*L. peploides*, *L. hexapetala*), se kterými je možno tuto rostlinu zaměnit. Nicméně se jedná též o invazní druhy a informace o jejich rozšíření je rovněž velmi cenná. Dříve se u nás vyskytoval i podobný původní druh zakucelka bahenní (*L. palustris*), vyhynula již v 19. století.

Na identifikaci rostliny je nevhodnější období jejího kvetení (červenec, srpen – údaje z Anglie). V této době tak odpadne možnost záměny s druhy s podobnými listy, avšak odlišně kvetoucími (zejména rdesno obojživelné, pomněnka bahenní).

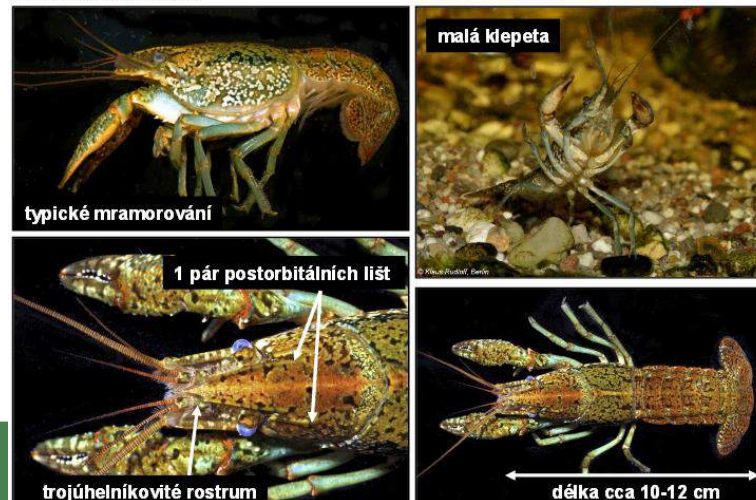
Další informace:

Nehring S., Kolthoff D. 2011. The invasive water primrose *Ludwigia grandiflora* in Germany: First record and ecological risk assessment. *Aquatic Invasions* 6(1): 83-89. <http://www.nonnativespecies.org/alerts/index.cfm> - web Non-native species secretariat (Velká Británie) http://invasivespeciesireland.com/wp-content/uploads/2010/11/Ludwigia_species_ISAP.pdf - informace o druhu a akční plán na jeho potlačení a likvidaci v Irsku

Riziko a prevence

Tento druh je velice adaptabilní a tolerantní k parametřům prostředí, je málo vnitrodruhově agresivní, rychle se množí a k založení životaschopné populace stačí jediná samice. Při zhodnocení potenciální invazivnosti jednotlivých druhů raků chovaných v akvaristice v ČR se tento druh ukázal být nejnebezpečnějším. Kromě přímé konkurence by mohl ohrozit původní populace chráněného raka říčního a raka kamenáče i přenašením račího moru, vůči kterému je pravděpodobně odolný. Proto **nesmí být tento druh vypouštěn do volné přírody** (což je ostatně bez povolení u všech nepůvodních druhů zakázáno – viz <http://invaznidruhy.nature.cz/legislativa>). Včasné podchycení výskytu je nezbytným krokem v boji s případným šířením tohoto raka v ČR. V případě nálezu ve volné přírodě podejte prosím informaci (lokalizace, fotografie) na invaznidruhy@nature.cz.

Identifikace druhu:

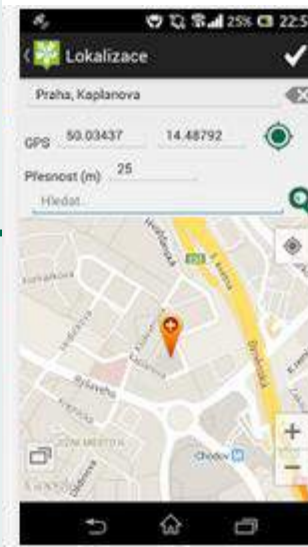
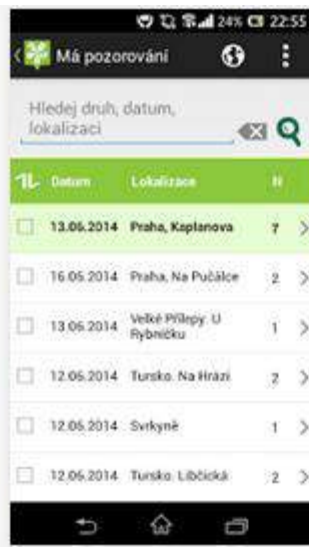

Beteiligungsmöglichkeiten:

- Art- und Standortbeschreibung (Foto, GPS) per E-Mail an: invaznidruhy@nature.cz
- Über die BioLog App (Android) eintragen

Možnost zapojení veřejnosti:

- Popis druhu a lokality (foto, GPS) odeslat na invaznidruhy@nature.cz
- Možnost záznamu přes aplikaci BioLog (systém Android)

Artenzahlerhöhung im Frühwarnsystem

Verknüpfung mit Schlüsselinstitutionen des Bereiches ,Beseitigung invasiver Arten („schnelle Reaktion“)

Weiter Anpassungen in Anbindung an EU-Verordnungen über Vorsorge und Regulierung von Einschleppung und Verbreitung invasiver Arten

Zvýšení počtu druhů v systému včasného varování

Propojení s klíčovými institucemi v oblasti likvidace invazních druhů („rychlá reakce“)

Další úpravy v návaznosti na Nařízení EU o prevenci a regulaci zavlékání a šíření invazních druhů

**Vielen Dank für Ihre
Aufmerksamkeit !**

Díky za pozornost

**AGENTURA OCHRANY
PŘÍRODY A KRAJINY
ČESKÉ REPUBLIKY**

www.nature.cz

Tomáš Görner

tomas.gorner@nature.cz

